

Ansøgning, fritlægning af rørlagt vandløb i Klitmøller Å.

Thisted Kommune, Team Vandløb, anmoder hermed om VVM-screeningsafgørelse efter Miljøvurderingslovens¹ §10 til at genetablere et fritlagt vandløb på en rørlagt strækning af Klitmøller Å indenfor klitfredningslinjen på matr. 10x, 40a og 40n, Klitmøller Huse, V. Vandet. Fritlægningen af vandløbet vil indebære terrænændringer samt genbeplantning af hjælme og marehalm.

Formål og baggrund

EU`s vandrammedirektiv er implementeret i dansk lovgivning i Lov om vandplanlægning² og dertilhørende vandområdeplaner. Rørlægningen (indsats-id AAL-1134) gennem klitten på matr. 10x, 40a og 40n, Klitmøller Huse, V. Vandet er udpeget som en spærring i Vandområdeplan 2021-2027. De danske kommuner er forpligtiget til at udføre de indsatser som Miljøstyrelsen beskriver i vandområdeplanerne. Vandrammedirektivet har til formål at forebygge yderligere forringelse og beskytte og forbedre vandøkosystemernes tilstand. En fjernelse af rørlægningen vil forbedre faunapassage for bl.a. ål og havørreder.

Thisted Kommune fik i 2015 udarbejdet en forundersøgelse (vedhæftet -bilag 1) med løsningsforslag med henblik på en fritlægning af en ca. 70 meter lang rørlagt strækning af Klitmøller Å (indsats-id AAL-1134). Strækningen er beliggende indenfor Klitfredningen, og Kystdirektoratet skal derfor som myndighed give dispensation til projektet. Den skitserede løsning i forundersøgelsen forudsætter flytning (og dermed permanente terrænændringer) af over 10.000 m³ sand. Der vil efterfølgende blive plantet hjælme og marehalm med henblik på at reducere og stoppe sandfygning. Løsningen vil indebære et åbent vandløb og derfor et mere naturligt præg i kystlandskabet som det var, før vandløbet blev rørlagt omkring starten af 1960`erne. Området omkring udløbet af Klitmøller å benyttes i dag flittigt af lokale og turister ifm strandaktiviteter om sommeren, og en eventuel fritlægning vil på sigt gøre området endnu mere attraktivt.

---

¹ LBK nr 4 af 03/01/2023

² LBK nr 126 af 26/01/2017

Udover udpegningen som indsats i vandområdeplanerne er der yderligere tungtvejende grunde til at fjernelse af rørlægningen:

Rørlægningens restlevetid

Vandløbet blev rørlagt i starten af 1960`erne og er derfor omkring 60 år gammelt. Det vides ikke konkret hvor lang restlevetid rørlægningen har, men det må forventes at det på et tidspunkt vil være nødvendigt at fjerne røret, simpelthen fordi det vil begynde at falde sammen. Røret ligger i et barskt miljø med meget vindpåvirkning og påvirkning fra salt- og saltvand. Der er benyttet armeringsjern til at lave rørlægningen. Armeringsjern er kritisk for at styrke betonkonstruktioner, men når det udsættes for fugt og ilt, kan det begynde at ruste. Dette kan føre til strukturelle svækkelser, som kan true rørlægningens stabilitet og levetid. Det må derfor forventes at røret enten skal fjernes eller udskiftes indenfor en periode i fremtiden.

Gener og fare for strandgæster

Ved udløbet er noget af betonet i rørlægningen slidt og nedbrudt, således at armeringsjern blotlagt. Udløbet er derfor potentielt til fare for badende og andre strandgæster.

Oversvømmelsesrisiko

Gennem de sidste 10-20 år er der naturligt aflagt sediment i form af sandvolde langs klitfoden i området, der har gjort terrænet højere omkring udløb af rørlægningen. Rørudløbet stopper derfor nemmere til ved hændelser med stor sedimenttransport, fx ved stormhændelser, og udløbet fungerer næsten som en vandlås. Dette på trods af et relativt stort vandpres fra det nærmeste vandopland med en vandføring på over 600 l/s og fald på over 12 promille. Da vandløbet blev rørlagt, var der klar niveauforskel mellem rørudløb og vandspejl på stranden, dvs. frit fald fra udløb af rørlægningen og ned på stranden. -Der har gennem årene fra 1960`erne til 2000`erne ikke været behov for at opgrave/oprense udløbet, men de sidste ti år har det løbende været nødvendigt at frigrave rørudløbet, primært under eller efter stormhændelser. I december 2016 samt januar 2017 stoppede røret to gange til, således at vandstanden over 2 meter opstrøms rørlægningen bag klitvolden. Det lykkedes heldigvis at få en entreprenørmaskine ned til stranden for at frigrave udløbet. Havde det ikke lykkedes, kunne det forventes at bagvedliggende arealer ville have været oversvømmet, herunder sommerhuse og infrastruktur. En fritlægning af den rørlagte strækning vil gøre at vandløbet altid vil have en selvrensende funktion, hvorved risiko for tilstopning og oversvømmelse i baglandet minimeres.

Rynket rose

Den sydlige del af klitskrænten mod indløbet af rørlægningen er tæt beplantet med rynket rose, der har spredt sig naturligt i området gennem de sidste 30-40 år. Dermed er der risiko for, at planten udkonkurrerer den naturlige vegetation i området og overskygger andre områder, så der bliver sværere levevilkår for både dyr og planter. En fritlægning af rørlægningen vil fjerne nogle af arealerne med rynket rose.

Oversigtskort der viser rynket roses udbredelse fra 1999 (rød streg) og til i år (lyserød streg).

Med venlig hilsen

Kristoffer Klitgaard Nielsen
Vandløbssagsbehandler